

F. t. l. vedr. udlevering af lovovertrædere m.v.

Som nævnt i pkt. 3.1.5., er Den Europæiske Rets-hjælpskonvention ikke transformeret til dansk ret, men det antages med støtte i afgørelserne U 1972.600 H og U 1988.203 V, at f.eks. en udenlandsk begæring om beslaglæggelse kan imødekommes, såfremt der ville kunne ske beslaglæggelse i en tilsvarende straffesag her i landet. Østre Landsret har imidlertid i en kendelse af 21. september 1994 fastslået, at hverken retsplejelovens regler om forvaring af vidner, jf. § 178, stk. 1, nr. 5, eller varetægtsfængsling, jf. § 762, stk. 1, nr. 1, kan anvendes direkte eller analogt som hjemmelsgrundlag for frihedsberøvelse af en person, der er frihedsberøvet i udlandet, og som ønskes overført her til landet med henblik på at afgive vidneforklaring i en verserende straffesag.

Rigsadvokaten har på denne baggrund indstillet, at der tilvejebringes den fornødne lovhjemmel på området.

5.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan i lyset af den tiltagende internationale kriminalitet tilslutte sig, at der bør skabes mulighed for at udnytte retshjælpskonventionens art. 11 til at begære personer, der er frihedsberøvet i udlandet, overført til Danmark med henblik på personligt fremmøde som vidne eller med henblik på deltagelse i en konfrontation. Det kan efter omstændighederne være både i forsvarrets og anklagemyndighedens interesse at kunne føre beviset umiddelbart for den dømmende ret i stedet for at være henvist til at anmode om dokumentation – dvs. oplæsning i et retsmøde – i medfør af retsplejelovens § 877 af den pågældendes eventuelle forklaring for en fremmed myndighed.

Som det fremgår af pkt. 5.1. ovenfor, finder retshjælpskonventionen anvendelse i straffesager. Justitsministeriet har på denne baggrund overvejet, om den danske ordning på området tillige bør omfatte civile sager. Da det imidlertid næppe kan antages at blive aktuelt at overføre en person, der er frihedsberøvet i udlandet, for at afgive vidneforklaring i en civil sag i Danmark, har Justitsministeriet ikke fundet at burde stille forslag herom.

Retshjælpskonventionens art. 11 er endvidere indskrænket til tilfælde, hvor formålet med overførslen er at afgive vidneforklaring i retten eller medvirke ved en konfrontation. Det antages endvidere, at konfrontation ifølge konventionen må forstås som en indenretlig foranstaltning. Efter denne bestemmelse består der således alene en pligt til at imødekomme anmodninger om overførsel i dette øjemed. Bestemmelsen udelukker dog ikke, at der kan fremsættes begæring om overførsel af en frihedsberøvet person med henblik på at afgive forklaring for politiet eller

medvirke ved en konfrontation hos politiet. Justitsministeriet har på denne baggrund ikke fundet, at man ved udformningen af den danske ordning bør afskære adgangen til at frihedsberøve en person med henblik på overførsel for at afgive forklaring eller medvirke ved en konfrontation hos politiet. Den danske ordning foreslås derfor affattet således, at den både omfatter vidneforklaring og forklaring samt konfrontation hos politiet.

Den danske ordning foreslås i øvrigt udformet således, at det er en forudsætning for overførslen, at den pågældende samtykker i at afgive forklaring eller deltage i konfrontation. Det skyldes, at der ikke er grund til at gennemføre en sådan overførsel, hvis den pågældende nægter at medvirke hertil. Endvidere indebærer samtykke til en sådan midlertidig overførsel også en accept af, at den berørte person efter forklaringens afgivelse eller konfrontationen i Danmark skal tilbageføres til den stat, hvor den pågældende er frihedsberøvet, med henblik på fortsat strafafsoning eller varetægtsfængsling. Der opstår således ikke i forbindelse med tilbageførslen noget spørgsmål om udlevering, der skal behandles efter reglerne i udleveringsloven. Det gælder, uanset om den pågældende under opholdet i Danmark tilbagekalder sit tidligere meddelte samtykke og modsætter sig en tilbageførsel.

Skyldes samtykket til overførsel et ønske om at fortsætte strafafsoning i Danmark, er der efter loven om international fuldbyrdelse af straf m.v. mulighed for, at den fremmede stat søger straffuldbyrdelsen overført til Danmark. Indtil en sådan anmodning om overførsel af straffuldbyrdelse eventuelt fremkommer, må den pågældende imidlertid tilbageføres til udlandet i overensstemmelse med staternes aftale herom.

Justitsministeriet har overvejet, om det forhold, at den berørte person skal samtykke til overførslen, indebærer, at en frihedsberøvelse af den pågældende her i landet anses for frivillig, således at der ikke er behov for at lade domstolene træffe afgørelse herom. Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at det vil være bedst stemmende med dansk retstradition at overlade det til retten at træffe afgørelse om frihedsberøvelse, selv om det kan hævdes, at der ikke foreligger et tvangsindgreb, når der er meddelt samtykke af den pågældende. Herved undgås det også, at der opstår tvivl om, hvorledes frihedsberøvelsen kan fortsætte, hvis den pågældende under opholdet her i landet anmoder om at blive løsladt.

Justitsministeriet har endvidere overvejet, om der bør skabes lovhjemmel med henblik på overførsel af her frihedsberøvede personer for at afgive forklaring eller medvirke ved konfrontation i udlandet. Efter